

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za 6 krat razdeljeno peti vrstici 1 krat 15 h, 2 krat 25 h, 3 in večkrat 35 h. Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 7. januarja 1912.

XIII. letnik.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko pričanja 12. letnik našega „Štajerca.“ Brez da bi se sami hvalili, pač lahko trdimo, da si je naš list na vseh straneh pridobil toliko vpliva in veljave, kakor noben drugi list. „Štajerc“ je najcenejši in največji tednik v slovenskem jeziku. A on je tudi popolnoma neodvisen na vse strani in zamore vsled tega brez obzirov zastopati pravice kmetijskega, obrtniškega in delavskega ljudstva. Vabimo torej cenjene prijatelje na novo naročbo našega lista.

„Štajerc“ stane:

Za Avstrijo: Celo leto 3 K, pol leta in četrt leta razumno.

Za Ogrsko: Celo leto 4 K 50 h. (v kuverti.)

Za Nemčijo: Celo leto 5 K.

Za Ameriko: Celo leto 6 K.

Za drugo inozemstvo se računa naročnino z ozirom na visokost poštnine. Posamezne številke stanejo po 6 h. Naročnino je plačati naprej.

Inzerati imajo v „Štajercu“ vsled njegove priljubljenosti in razširjenosti največji uspeh. Pri inzeratih se računa 6 krat razdeljeno peti vrstici ali njen prostor za 1 krat 15 h, za 2 krat 25 h, za 3 krat 35 h itd. — Pri večjih in letnih naročilih seveda veljajo še posebne določbe.

Naročajte list, širite, priporočajte „Štajerca“!

Torej naprej!

Praznični dnevi so minuli, še nekaj spominov živi v naših srcih, vonj božične smreke se čuti še v sobi in žarek sreče v otroškem očesu. A že stopamo zopet v življenski borbi naprej, že prihajajo zopet vsakdanje skrbi in že je treba zopet na politične in gospodarske potrebe misliti.

Mi si sicer v splošnem s politiko nismo mnogo glave belili, kajti v naših slovenskih razmerah postati mora sleherna politika kmalu nezmiselna karikatura. Zato smo mi tudi vedno smišljali tisto visoko slovensko politiko, ki hrepeni po visokih šolah, medtem ko je število analfabetov še ogromno, — tisto prvaško politiko, kije v vseh svojih oblikah le najodurnejše izkoriščanje in izsesavanje slovenskega ljudstva. In prav smo imeli, da te „politike“ nismo vpoštevali. Kajti to je „politika“ troto, „politika“ zatiralcev!

Kakšne res politične cilje imajo vendar prvaške stranke? Napačno razumejo nacionalizem, ki je pri njih le nasilno kupčijsko podjetje. Napačno razumejo demokracijo, ki je naglašajo le tedaj, kadar iščejo med ljudstvom kalinov. Vsakdo nam mora priznati, da je slovensko ljudstvo ravno tako v političnem, kakor v gospodarskem oziru grozovito zanemarjeno. In

vsakdo mora tudi priznati, da je tega ravno prvaška politika kriva. V duševnem oziru niso prvaki za slovensko ljudstvo ničesar storili; po uradniških fabrikah so hrepneli, da bi sinovi prvaških voditeljev temlepe življenje imeli. Na deželi pa so slovensko ljudstvo navdajali z najhujšim babjeverjem, s srednjoveškim naziranjem, slovenski škofje so sežigali leposlovne knjige in slovenski nadučitelji poljubneje še danes fajmoštrove roke. Kaplani, torej člani „slovenske inteligence“, dopuščajo še danes, da jim lastni oči roko liže in jih „vika“ in jim pravi „gospod.“ In istotako drugi stanov. Liberalni senzacijski romani niso za las boljši od klerikalnega duševnega zanemarjenja. Velikanska je torej ta duševna mizerija... In v političnem oziru? Moderni prvaški politiki niso vstvarili nobene dosledne, poštene stranke. Skoraj vsi prvaški voditelji so dokazali s svojim življenjem, da jim ni nič za nazore, marveč le za osebo. Dr. Verstovšek, dr. Benkovič, pl. Šuklje, dr. Šusteršič, Grafenauer, dr. Brejc, — liberalci, brezvešči, „nemčurji“ so bili in zdaj so do pleše klerikalni Slovenci. Veleizdajstvo, ilirizem, patriotizem 100%, srbofilstvo, rusofilstvo, katoličanstvo, vse mečejo prvaki v en pisker in v tej posodi se kuha potem tista „rihta“, katero naj bi ljudstvo pod imenom „slovenske politike“ jedlo... V gospodarskem oziru pa je postala prvaška politika pravi rabelj slovenskega ljudstva. Vsa važnejša podjetja pravkov na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem so za polomom ali pred polomom, — posojilnice, „zveze“, „konzumi“, zadruga, društva, vrag vedi kaj vse še, vse je bankerотно, brez gospodarske podlage, brez bodočnosti...

Pred tako „politiko“ seveda mi naprednjaki nismo mogli imeti respektja in tej „politiki“ se nikdar klanjali ne bomo! Žalostna majka slovenskemu ljudstvu, ako bi vse trobilo v prvaški rog!

Naše napredno stališče toliko sovražnih „štajercijancev“ pa je vedno enako in v svoji enostavnosti dosledno. Majboljše glave tudi med narodnimi Slovenci so pravzaprav istega mnenja, kakor mi. Sami čutijo, da je mali slovenski narod kulturno in gmočno od mogočnih sosedov odvisen. Vse, kar je slovenski narod, postal je na ramenah nemškega in celo narodno individualiteto so dali slovenskemu ljudstvu — Nemci! Nemci niso slovenskega ljudstva „potujčili“, čeprav bi bili to pred desetletji s prav malim naporom lahko storili. Ali dvignili so slovensko ljudstvo, odpirali so mu svet, dajali mu kulture, bogatstva, — vsako besedo se lahko dokaže z zgodovinskimi slučajji. In zato pravimo: slovensko ljudstvo ima le tedaj bodočnost, ako se bode naslanjalo na mogočnega nemškega soseda. To je naše stališče. Po navadi pa označimo to svoje stališče z znanimi besedami: skupno gospodarsko delo Slovencev in Nemcev...

Tega edino pravega stališča se bomo tudi v novem letu držali!

Politični pregled.

Politični položaj je vsled počitnic državnega zbora precej dolgočasen. Delegacije so zborovale in so vse tisto storile, kar se je od njih ravno pričakovalo. Delegacije so še vedno vse dovolile! Deželni zbori „nemirnih“ dežel pričnejo šele s svojim „delovanjem.“ Edino na Kranjskem so klerikalci že glavarja v penzijo poslali. Tako je pravzaprav vse precej dolgočasno in iz te dolgočasnosti nas niti ne rešijo znani, že v naprej znani govori naših ministrov...

Avstrijski dolgovi so razmeroma tako velikanski, da jih ne doseže nobena druga država. Skupno lahko rečemo, da ima Avstrija 12 tisoč milijonov dolga. Te velikanske svote si niti predstaviti ne moremo. Ako bi hotel šteti le do enega milijona, rabil bi zato 115 dni in noči; skoraj štiri leta pa bi moral šteti, ako bi hotel 12 milijonov prešteti. In tisoč oseb bi moralo 4 leta dolgo neprenehamo šteti, da pridejo skupaj do svote 12.000 milijonov. In toliko kron ima Avstrija dolga! Poročilo o državnem dolgu kaže sledeče žalostne številke:

Redni dolg	K 5.025.043.258
Splošni državni dolg	135.997.637
Kavcije in depoti	964.637
Odškodninske rente	23.750.364

Ako se vzame k temu še plačilo za ogrsko vlado, znaša splošni državni dolg 5.109.255.665 kron. K temu pride še državni dolg avstrijskih dežel in kraljestev, ki obsega te-le številke:

Kons. drž. dolg	K 3.351.623.325
zapadli dolg	4.369.647
nezapadli dolg	3.372.700.328
drugi dolg	287.785.130

Skupno znaša potemtakem državni dolg Avstrije 12 tisoč milijonov (natanko rečeno: 12.205.814.133) kron... Le za obrestovanje tega nezasišane dolga se rabi vsako leto več kot 481½ milijonov kron. Na te številke slavni politiki in državniki nikdar ne mislijo. Vse njih hrepenenje je le, da bi itak izmozganemu ljudstvu še večje davke in doklade napravili...

Odstopil je kranski deželni glavar pl. Šuklje in se odtgnil popolnoma političnemu življenju. Šuklje je bil svoj čas med ustanovniki liberalne stranke, pozneje pa je presedlal, postal klerikalci in napravil lepo karijero. Vendar pa zdaj ni hotel pri gnusnemu nasilju kranski klerikalcev sodelovati in je raje odstopil. Kdor od papeža je, umre, — pravi stari pregovor!

Povsod razburjenje, to je splošno znamenje današnje svetovne politike. Komaj se je poleglo razburjenje radi aneksije Bozne in Hercegovine, ki bi povzročilo kmalu evropsko vojno, ko so se že začele nemško-francoske in nemško-angleške praske zaradi Maroke. Zdjaj so te končane, brez da bi se vnela krvava vojna, in že se pojavljajo zopet spletke v Perziji, katero bi Rusija tako rada pogoltnila. Rusija izrablja ravno položaj, v katerem tiči danes Turčija vsled vojne z Italijo. Zato je morala Perzija tudi za sedaj v splošnem ugoditi ruskim zahtevam. Medtem pa je prihela tudi revolucija na Kitajskem in že gledajo Rusija, Japonska, Anglija in Severna Amerika s škilastimi pogledi, je-li bi se dalo ob tej priliki kaj pridobiti. Na Balkanu zopet

se ponavljajo znani dogodki: rop, požig, ubijanje . . . In tako je položaj po celem svetu prav resen. Splošno se sodi, da zna v spomladi priti do še resnejših dogodkov in strah svetovne vojske stoji zopet pred nami . . .

Za koga ni denarja? Mi imamo milijone in milijone za visoke penzije in ministre; ali za socialne zahteve, to je za pomoč delavcem, obrtnikom in kmetom, nimamo na Avstrijskem nobenega denarja. Francoska vlada je izdala v tem oziru zanimive številke, ki dokazujejo, da je naša država v socialnem oziru jako zanemarjena in klavirna. V naslednem podamo te številke, ki nam kažejo izdatke posameznih držav v socialne namene;

država	skupni izdatek franki	% skupnega proračuna	na glavo
Anglija	300.000.000	6 45	6 65
Švica	6.000.000	4 00	5 75
Francoska	120.000.000	3 00	3 00
Nemčija	81.000.000	2 15	1 25
Italija	21.000.000	0 94	0 62
Avstrija	14.500.000	0 53	0 29

V ljudske namene izda torej največ Anglija (300 milijonov frankov), Avstrija pa komaj 14¹/₂ milijonov. Anglija izdaja v socialne namene 6¹/₂% vseh svojih izdatkov, Avstrija pa le ¹/₂%!! To je dokaz, da se pri nas še vedno ne pozna gospodarskih potreb ljudstva.

Beg špijona. Francoski stotnik Lux, ki je bil na Nemškem zaradi vohunstva vjet in na večletno ječo obsojen, zamogel je iz trdnjave Glatz pobegniti. Francoski vojni minister je imel neokusnost, da je Luxa oficijelno sprejel.

Draginja na Angleškem. Londonski dopisnik lista „Berliner Lokalanzeiger“ pripoveduje o draginji v Londonu prav gorostasne stvari. Potemtakem vladajo tam le-te cene: 1 kila govejega mesa od 2 46 do 3— kron; ovčjega mesa 2-72 K, svinjskega 2-60 K, 1 kila putra 4-80 K, 10 krompirjev 1-60 K. Mleko košta na Angleškem celo 51 vinarjev za 1 kvart (to je nekaj čez 1 liter). To je posledica, da se je na Angleškem zanemarilo kmetijstvo, da se je kmete odpravilo in da se mora zdaj življenska sredstva iz tujine dobivati.

Portugalska vlada je zaplenila vse dragocenosti pregnanega kralja in jih bode zdaj razprodala. Vrednost teh dragocenosti znaša okroglo 15 milijonov kron. Del kupnine hoče vlada porabiti v namene ljudske izobrazbe, del pa za — zvišanje duhovniških plač!

Italijansko-turška vojska seveda še ni končala; pač pa je že zanimanje zanjo hudo ponehalo. Vzrok temu je zlasti zimski čas, v katerem odločilni vojaški koraki niso mogoči. Vsak dan

se poroča sicer o manjših praskah, pri katerih Italijani ne dosežejo ravno posebnih uspehov. Ali vse te praske nimajo odločilnega pomena. Medtem se vevlasti na tihem še vedno trudijo, da bi mirovna pogajanja dovedla do uspeha. Ali tudi v tem oziru se ne more ničesar odločilnega povedati. Na Turškem imajo tudi hude notranje politične boje in je prišla zopet nova vlada na krmilo. Italijanska vlada zopet je pričela na vse pretege tajiti, da se oborožuje ob avstrijski meji; ali avstrijska javnost navidezno prijatelstvu Italije nikdar ni verovala. Prepričani smo, da Italija i trozvezo edino v svoje sebične namene izrablja. Ali italijanske hinavščine bode tudi enkrat konec!

Dama

391

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, univa se edino z

„Steckenpferd“ lilije nim mlečnim milom (mamka „Steckenpferd“) d. Bergmann & Co. Lissa a. E. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in trgovinah s parfumom itd.

Občinske volitve v Loki pri Zidanem mostu.

(Izvirni dopis.)

Pred božičnimi prazniki, dne 21. in 23. grudnia 1911 vršile so se v občini Loka pri Zidanem mostu občinske volitve, katerih so se naprednjaki skupno z Nemci lev prvem volilnem razredu udeležili; v drugem in tretjem volilnem razredu pa so pripustili volilno bojišče liberalnim prvaškim petelinom in klerikalnim kandidatom. V drugem in tretjem razredu so zmagali z mnogimi nepostavnimi sredstvi prvaški liberalni petelinčki nad klerikalnimi kandidati, ki so do sedaj v občini gospodarili. V prvem razredu, kjer so seveda združeni liberalci in klerikalci z mnogimi nepostavnostmi in nasilnostmi kršili občinski volilni red, so sicer napredni kandidatje navidezno propadli; kajti napredni volilci so vložili ugovor proti veljavnosti občinskih volitev v prvem volilnem razredu, katerega mora občinski predstojnik sedaj predložiti c. kr. namestniku v Gradcu, ki mora občinske volitve v občini Loka pri

Zidanem mostu razveljaviti kot nepostavne, in bode skoraj gotovo občini zaukazalo, da se morajo vršiti nove občinske volitve v Loki.

Kakor se sliši, se je tudi s klerikalne strani vložilo ugovor proti veljavnosti občinskih volitev v drugem in tretjem razredu.

Omeniti še moramo, da so se kot **strastni prvaški agitatorji pri občinskih volitvah odlikovali**: asistent c. kr. priv. južne železnice Ivan Sterniša, pristav c. kr. priv. železnice Ivan Terzič, pristav c. kr. južne železnice Ernest Vargazon, ki je po ves dan stal pred voliščem v Loki, strastno agitiral, popisoval glasovnice s prvaško-liberalnimi kandidati, letal od volilca do volilca, tako da si je „znučal“ dvakrat v tem kratkem času svoje podplate. Tudi postajenačelnik Avgust Ludvik, rodom Čeb, ki pa je bil do sedaj nepristranski, se je pri teh volitvah vmešaval v agitacijsko delo.

Vidimo torej, da so bili glavni in najhujši agitatorji priteh občinskih volitev uslužbenci c. kr. priv. južne železnice in zatoraj **opozarjamo ravnateljstvo južne železnice**, da te svoje uslužbenke opozori na njih dolžnosti; drugače jih bode mo mi občani, ki plačujemo skoraj ves davek v občini, podučili in jim pokazali, da se ne damo od njih komandirati!

Dopisi.

Slov. Gradec. V prvaških listih, zlasti v znanem lažnjivem „Slov. gospodarju“ objavlja nekdo zaporedoma hujskajoče članke proti nemški šoli sploh in zlasti proti oni v Slov. Gradcu. Dotični hujskač se podpisuje sicer z lažnjivim priimkom „kmet“, ali mi vsi dobro vemo, da to ni kmet. Lažnik svari ljudi, da bi pošiljali svoje otroke v nemško šolo, češ da se tam ničesar ne pričujo in da izgubijo tam svojo vero. To je pač nesramna trditve! Ako bi „Gospodarjev“ dopisun ne hodil svoj čas v nemško šolo, bi se mu danes ne godilo tako dobro in bi moral mnogo težje svoj kruh služiti. In veri škoduje pa tudi tisti najbolj, kateri jo v politične namene izrablja. Nam je „Gospodarjev“ dopisun prav dobro znan; saj se krije njegova pisarija natanko s pridigo, ki jo je pred kratkem imel. Hujskač naj raje poneha s svojo gonjo proti prepotrebni nemški šoli, drugače mu bode mo brez ozira na levo in desno enkrat javno lažnjivo krinko raz obraza potegnili. Svaka sila do vremena, — in tudi naša potrpežljivost ima svoje meje. Ljudstvo pa ostane zvesto prepotrebni nemški šoli, brez katere nima nikdo prave bodočnosti.

Pravi kmet.

Sladkagora. Dragi „Štajerc“! Ker že dalje časa nisi od nas nikakega dopisa sprejel, si gotovo mislil, da je tudi nas župljane močno spanje prišlo, kakor je to že svoječasno od našega č. g. župnika Martina Krajnc „Štajerc“ poročal. Pa mi ne spimo, ampak smo molčali z nadejo, naj svet vidi, da smo mi Sladkogorčani mirni in složni med seboj. Pa ker našemu črnemu na umu bolnemu dopisunu v „Slov. Gospodarju“ ne da miru, smo prisiljeni tudi mi malo spregovoriti. „Slov. Gospodar“ je v štev. 53. in 54. leta 1911 prinašal dopise iz Sladkogore o izidu volitve župana tako neotesano, da kaj takega zamore le ta pisati, ki ima patent na laži in obrekovanja. Res je, da je bila volitev za župana dne 7. decembra. Prišli so vsi odborniki, pa v volilni lokal so prišli samo naši odborniki; nekaj omahljivcev je šlo k tukajšnjemu trgovcu g. Blatniku, č. g. župnik je pa imel svoje volilce v kaplaniji. Volilci so bili na tri dele razdeljeni; ko je razvidil č. g. župnik, da mu slabo gre, se je pa kar umaknil ter s tem volitev župana preprečil, posebno ker je bil on vodja volitve. Vsled tega se je volitev na 16. decembra preložila. Do takrat je imel pa naš č. g. župnik dovolj časa za agitacijo; on je šel k vsakemu odborniku, le kamor se ni sam upal, je poslal zanesljivo osebo, da bi ja vsilil svojega kandidata za župana. Č. g. župnik nas je imel za cucke; tako se je izrazil dan pred volitvijo pri enem naprednem odborniku. Rekel je namreč: „Jutri boste vsi cucki prišli voliti!“ Da bi ta beseda ne segla do žaljenja časti, je še

Od revolucije na Kitajskem.

Mesece sem že traja krvava revolucija na Kitajskem in ustaši so ostali večidel zmagoviti. Vršijo se sicer mirovna pogajanja med poslanci mandžuhovske dinastije, a na drugi strani se je cesarja že odstavilo in republiko proglasilo. Japonska in tudi druge vevlasti so pripravljene, da varujejo v slučaju potrebe življenje in imetje svojih na Kitajskem živčih podanikov. Cesarska garnizija v Kinčavu se je upornikom podala. Istotako so uporniki napadli in zavzeli mesto Hankau. To mesto je večidel pogorelo in naša slika kaže (zgoraj) Hankau v plamenih. Zanimivo je, da so uporniki bolj držali človečanskih določil in da so bili mnogo manj krvooločni, nego cesarski vojaki. Le v slučajih ropa in požiga so bili nevmisljeni. Koga so zasačili pri ropanju, tega so takoj na smrt obsodili. Tako vidimo tudi na naši sliki spodaj kitajskega roparja, ki so ga uporniki vjeli, obglavili in mu položili odbito glavo med noge. Tako so mrliča v svarilo ležati pustili.

